

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

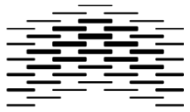
21. JANUAR 2016

Prøvenemndas viktige arbeid

- oppgaver og utfordringer

Troms fylke 21.januar 2016

Førstelektor Hæge Nore



HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Sikre kvalitet på fagkompetanse!



Fagbrev



Vegard Engen

født 25. februar 1972

har den 28. oktober 2004

etter reglene i lov om grunnskolen og den
vidaregående opplæringa bestått fagproven i

Fiskehandlerfaget

med karakteren **Bestått**

Provenemnda har bekreftet at kandidaten har den
ferdighet og kunnskap som kreves for faget.

Oslo 3. februar 2005

Utdanningsdepartementet



Spennebrev

Christina Berthelsen

født 22. august 1984

har den 06. september 2004

etter reglene i lov om grunnskolen og den
vidaregående opplæringa bestått eksamen i

Damefrisørfaget

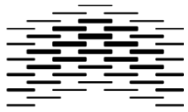
med karakteren **Bestått**

Provenemnda har bekreftet at kandidaten har den
ferdighet og kunnskap som kreves for faget.

Oslo 3. februar 2005

Utdanningsdepartementet

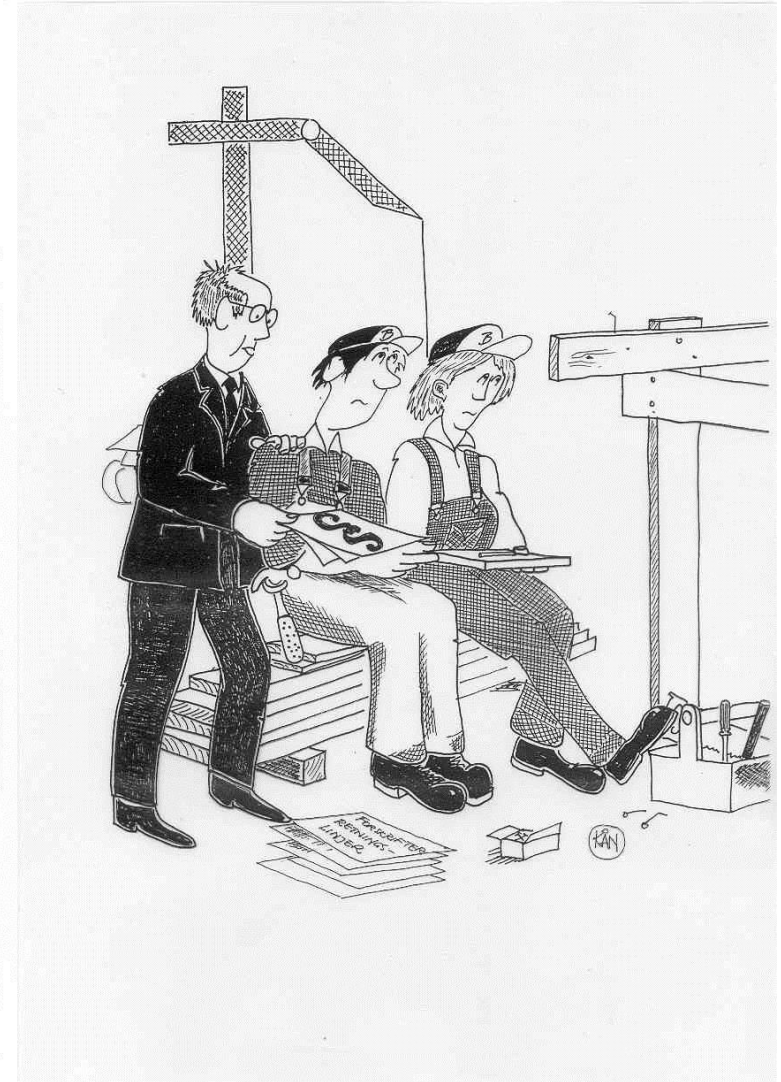


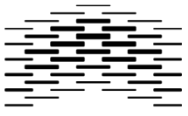


Resultatkvalitet (Udir, Kvalitet i fagopplæringen, 2014)

- a) relevant kompetanse for arbeidslivet og videre opplæring (= se framover)

- b) læringsutbytte som er knyttet til læreplanverket (= se tilbake)

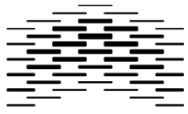




Hvordan sikre at vi får vurdert det som virkelig kreves av en nyutdanna fagarbeider?

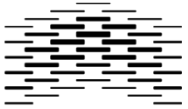
1. Autentiske (reell/virkelig) oppgaver
2. Autentisk (reell/virkelig) kontekst
 - Fysisk og sosialt
3. Autentiske resultater
4. Autentiske vurderingskriterier
5. Autentiske vurderere (sensorer)

(Gulikers m fler, 2004)



Hvordan sikre at vi får vurdert det som kreves i henhold til læreplanen?

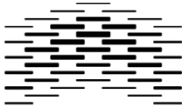
1. Bruke læreplanen i arbeidet med prøvene
 - Når dere lager oppgaver
 - Når dere lager vurderingskriterier/grunnlag for vurdering
2. Undersøke hva de har lært og jobbet med i bedriften (tilpasse prøven til kandidaten og bedriften)
3. Helhetlig kompetanse på tvers av hovedområder og kompetansemål



Forskrift til Opplæringslova, § 3-57

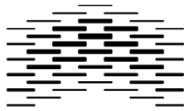
4 deler i fag- og svenneprøvene:

1. planlegging av arbeidet og grunngiving for valde løysingar
2. gjennomføring av eit fagleg arbeid
3. vurdering av eige prøvearbeid
4. dokumentasjon av eige prøvearbeid



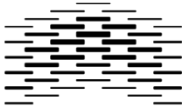
Utforming av prøven

- Prøvenemnda har ansvar for at prøven er i tråd med kompetansemålene i læreplanen og at den inneholder utfordringer som gjør at kandidaten får vist hva han/hun kan.
- Oppgaven bør ha klart definert omfang og gi kandidaten muligheter til å utføre alle fasene i arbeidet innenfor rammene.
- Prøven bør definere hva som forventes levert i alle de fire delene av prøven.



Oppgaven bestemmer hvilken yrkeskompetanse som kan vurderes

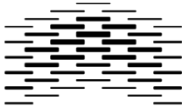
- Instruks? – enkel utfordring?
- Åpen/ sammensatt utfordring? – inkluderer egne valg
- Helhetlig arbeidsprosess? – skaffe informasjon, planlegge, gjennomføre, vurdere, dokumentere...



Oppgaveteksten

Oppgaveteksten bør vise

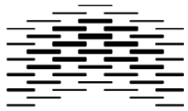
- hva kandidatene skal **gjøre** – eventuelt hva de kan **velge** å gjøre
- hva kandidatene skal **levere**, som grunnlag for vurderingen
- hva som skal **vektlegges** i vurdering av arbeidet



Oppgavetyper

	Standard oppgaver (et sett trekkoppgaver)	Standard elementer i alle oppgaver	Full skreddersøm til virksomheten
Åpne, komplekse oppgaver	Rørleggerfaget	Kontor- og administrasjonsfaget	
Konkrete, detaljerte bestillinger	Rørleggerfaget Industrimekanikerfaget	Alle fag	Kontor- og administrasjonsfaget
Løsrevne deloppgaver		Kontor- og administrasjonsfaget Industrimekanikerfaget	Industrimekanikerfaget

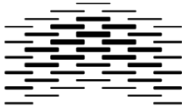
Case-oppgaver i flere fag. Relevante, men ikke alltid autentiske...



Oppgavene uttrykker ulike krav til fagarbeidere - hva er en god fagarbeider?

I tillegg til faglige løsninger innebærer oppgavene ulike krav til

- **selvstendighet** i valg av forutsetninger for arbeidet, utstyr, løsninger
- **samarbeid og kommunikasjon** med andre
- **formidling av og begrunnelser for** faglige løsninger mm.

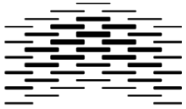


Hva er **kjerneoppgaver/** **nøkkelkompetansen** i faget?

Det faglige som må være med i enhver prøve og som kandidaten må vise at de kan for å bestå prøven?



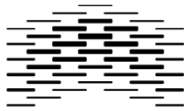
Foto: ambulansetjenesten på Røros



Eksempler på oppdrag i fagprøver

- Du skal planlegge og gjennomføre en valgfri aktivitet for en barnegruppe i barnehagen (BU-faget)
- Du skal utføre mønstring av hest for veterinær (hestefaget)
- Du skal utføre daglig renhold i 2 etg, bygning A (renholdsoperatør)
- Du skal utføre rengjøring og rustfjerning på påvist område før maling (matrosfaget)
- Du skal klargjøre en redningsflåte (matrosfaget)
- Du skal gjennomføre en EU-kontroll på en Golf, modell 2008 (bilmekaniker, lette)

Hva er oppdraget?	Tydelig beskrivelse	Komplekse oppgaver		
	Tidsramme	Hva skal de gjøre?	Hva skal de levere?	Hva vurderes?
Planlegging med begrunnelser for valgte løsninger				
Gjennomføring av et faglig arbeid				
Vurdering av eget prøvearbeid				
Dokumentasjon av eget prøvearbeid				
	Total tidsramme			Hva vektlegges mest/minst?



Eks på oppgave akvakultur, Troms

OPPGAVE 1.

Utfør de daglige gjøremål med tanke på klargjøring av båt og forberedelse før du starter opp.

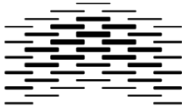
Journalfør evt. interne sjekklister om bord.

Gi løpende kommentarer.

OPPGAVE 2.

Tegn og forklar anleggets fortøyninger. Utfør en spieis og de mest brukte knutene i næringen.

Dokumentasjon: Framvis sertifikat og brukerhåndbok for merd, not og fortøyninger på lokaliteten. Hva sier regelverket på dette området?



Eks på oppgave akvakultur, Troms

OPPGAVE 3.

Hva er biomassen på anlegget i dag?

Hvor mye fôr beregner du skal føres i dag?

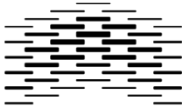
Gjennomfør føring av 1 valgt merd med aktuelt føringsutstyr på lokaliteten.

Forklar hvordan føringsutstyret fungerer (fra A til Å)

Utfør daglig vedlikehold på føringsanlegg.

OPPGAVE 4.

Utfør lusetelling i 2 merder etter gjeldende regelverk og beregn gjennomsnitt for hver stadiegruppe pr. merd og for anlegget. Vurder resultatet opp mot gjeldende regelverk og interne prosedyrer. Forklar hvordan man forebygger lusproblemet både hos SalMar Nord og generelt i næringen.



Salgsfaget, Troms

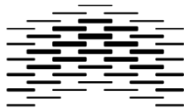
del 1:

- **Lage en eksponering på vegg/torg/vindu i butikken.**
- **Lage et tilbud hvor du gjennomfører et salg til et av medlemmene i prøvenemnda.**

Del 2:

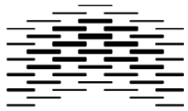
På prøvedagen starter vi opp med at du presenterer den praktiske oppgaven, samt at vi vil eksaminere deg i relevant drift av firmaet du jobber i.

Rapporten (den skriftlige oppgaven) fra planleggingsdelen og resultatet av gjennomføringsdelen leveres prøvenemnda i to eksemplarer.

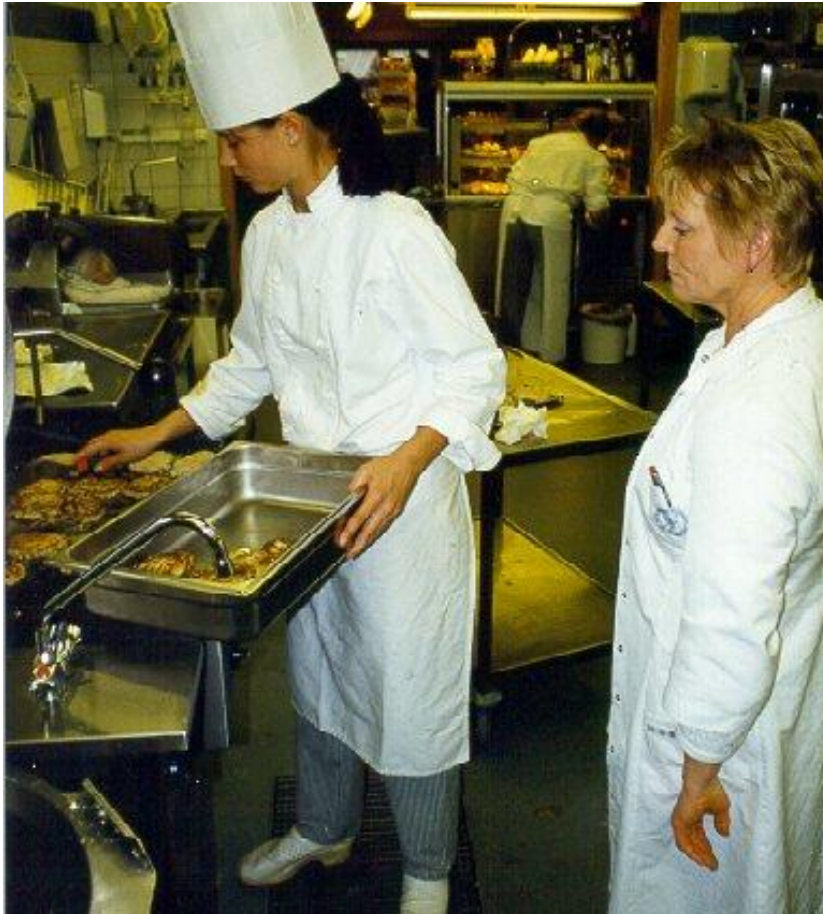


Eks fra yrkessjåførfaget, Troms

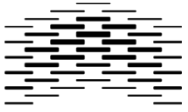
1. Planlegge(skriftlig) og utføre en dag med lokal distribusjon for i med en av firmaets biler inkludert uttak/sikkerhetskontroll av lastebil/vogntog.
2. Hvilke lover og forskrifter er det viktig for deg kjenne til for å utføre din jobb som yrkessjåfør på en korrekt og sikker måte ?
3. Laste sikring – hvilke bestemmelser gjelder og hva gjør du i praksis for å følge disse?
4. Utred hva som gjelder og hvilke plikter, rettigheter og ansvar du som sjåfør og ditt firma som transportør har i forhold til det godset du/dere transporterer?
5. Ulykkesberedskap – hva er dine plikter og hva gjør du som første bil/sjåfør som kommer til en trafikkulykke med personskade?



Planlegging av prøven – mer enn oppgaven



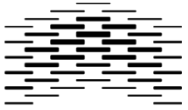
- Hvor skal prøven foregå?
- Er det lov å samarbeide?
- Alle kjente hjelpemidler tillatt?
- Når skal prøvenemnda være til stede for å ha tilstrekkelig grunnlag for vurdering?
- Hva slags dokumentasjon kreves?



Den fysiske konteksten

- I bedriften – reelle arbeidsoppgaver
- I annen bedrift/verksted på skole – caseoppgave
- På prøvestasjon – simulerte arbeidsoppgaver
- Hjemme og på sosiale medier

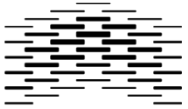




Den sosiale konteksten

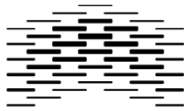
- Individuelle prøver som foregår i praksisfellesskap og forutsetter samarbeid med kolleger, brukere, kunder, leverandører, andre faggrupper...
- Er samarbeid lov på prøver? Oppmuntres det til det – eller er det stryk?
- Hva sier læreplanene om samarbeid, kommunikasjon og service...?





Dokumentasjon

- *I salgsfaget:* skriftlig dokumentasjon pluss evt utstilling
- *I industrimekanikerfaget :* fysiske resultater samt skriftlig dokumentasjon, jfr avviksregistreringer og avviksmeldinger
- *I rørleggerfaget:* fysiske resultater samt dokumentasjon som grunnlag for beregning av pris på tjenester
-
- *I elektrikerfaget:* 5 sikre



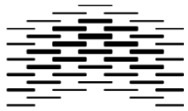
HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Vurderingskriterier

- Prøvenemnda skal utarbeide et grunnlag for vurdering (vurderingskriterier) – tilpasset hver enkelt prøve.
- Hovedpunktene i dette grunnlaget skal gjøres kjent for kandidaten.



Foto: EBL



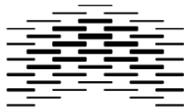
Vurderingskriterier - skjema for prøvenemnder

Vurderingsskjema for sensorer til karaktersetting								
Kandidat:								
Fase.	Vurderingskriterier.	1	2	3	4	5	6	Kommentarer.
Planlegging.	Forberedelse, å sette seg inn i krav/dokumentasjon.							
	Utarbeide del og komponentliste							
	Planlegge verktøy og måleutstyr							
	Planlegge HMS og fremdriftsplan.							
Gjennomføring.	Utføre arbeidet i henhold til planlegging, tegninger og dokumentasjon.							
	Eventuelle utskiftede deler vedlegges prøven.							
	Ha orden og ryddighet under prøven.							
	Rengjøre verktøy, maskiner og arbeidsplass.							
	Bruk av vernetstyr og HMS.							

VURDERINGSKRITERIER FOR INDUSTRIMEKANIKER

	MEGET GODT BESTÅTT	+	BESTÅTT	-	IKKE BESTÅTT
PLANLEGGINGEN					
HMS					
UTFØRELSEN					
DREIINGEN					
SVEISINGEN					
REPOPPGAVEN					
DOKUMENTASJONEN					
EGENVURDERINGEN					

I BU-faget og helsearbeiderfaget – også læreplanmål som vurderingskriterier?



Salgsfaget, Troms

	Bestått meget godt	Bestått	Ikke bestått
1. Planlegging:	Detaljert plan med oversikt over hva som skal brukes.	Laget plan, men ikke oversikt over hva som skal brukes.	Har laget utstilling, men ingen skriftlig plan.
2. Gjennomføring	Inspirerende/salgsfremmende utstilling med priser for kundene. Vise kalkyle på hva som er brukt i skriftlig oppgave.	Fin utstilling med utpriser, god oversikt.	Har ikke forstått tidsbruk.
3. Dokumentasjon:	Oppsummere utført arbeid. Selvstendig og kritisk vurdering av eget arbeid. Evt. komme med kommentarer.	Forklarer hvordan arbeidet forløp <u>ihht.</u> plan. Vurderer seg selv.	Har ikke forholdt seg oppgaven.
4. Kunnskap ut i fra læreplan:	Har særdeles stor kunnskap på alle områder. Kan vurdere forskjellige virkemidler og ser forskjell på disse.	Kan komme med eksempler. Vet hvor finne kunnskapen.	Forstår hva det er, men kan ikke utdype.
5. Grunnleggende ferdigheter:	Kan bruke grunnleggende ferdigheter med stor innsikt og se hva forskjellige virkemidler kan føre til.	Kan grunnleggende ferdigheter, men forstår ikke rekkevidden av alt.	Kjenner til grunnleggende ferdigheter, men kan ikke bruke dem.
6. Helhetsvurdering:	Forstår salgsfaget og dets muligheter. Er reflekterende og kritisk i arbeidet.	Kan anvende faget. Forklare og løse problemstillinger.	Har ikke tilstrekkelig kunnskap til å få fagbrev.

VURDERINGSSKJEMA FOR

Fagprøvens ulike deler:

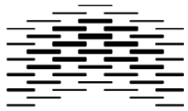
		Over middels	Middels	Under Middels	Kommentarer
Planlegging av arbeidet med begrunnelse for valgte løsninger	Fremdriftsplan				
	Mål for arbeidet				
	Valg av utstyr/ verktøy				
	Faglig begrunnelse for valgene				
	Materialrekvisisjon				
	Info. Innhenting/behov for assistanse				
Gjennomføring	Faglig innsikt - forståelse				
	Ferdighet - praktisk gjennomføring				
	Helse, Miljø og Sikkerhet				
	Samarbeid/selvstendighet				
Vurdering av eget arbeid	Faglig refleksjon				
Dokumentasjonsdel					
Samlet vurdering					

Date:

Underskrift prøvenemnda:

Leder:

Medlem:



Vurderingskriterier - sjekkliste for kandidater

Fagprøve i Industrimekanikerfaget		
Kandidat:		
Emner	Ja / Nei	Kommentarer
Er fremdriftsplan fulgt?		
Er deler og komponentforbruk som beskrevet og bestilt?		
Er planlagt måleverkøy benyttet?		
Er HMS ivare tatt?		
Er arbeidet utført i.h.h.t. lover, forskrifter og regelverk?		
Er arbeidet utført i samsvar med tegninger, spesifikasjoner og monteringsinstrukser?		
Er kvalitetskrav oppfylt?		

SVENNEPRØVE I RØRLEGGERFAGET

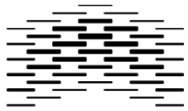
Momentliste til bruk for prøve kandidater ved prøveavleggelse
Ved prøveavleggelsen skal du legge vekt på følgende momenter under:

PLANLEGGINGSDELEN. Har du?

1. Utarbeidet fremdriftsplan ✓
2. Rekvirert nødvendige og riktige materialer for gjennomføring av svenneprøven ✓
3. Rekvirert nødvendig verktøy for gjennomføring av svenneprøven. ✓
4. Noter/tatt med personlig verneutstyr som er nødvendig for gjennomføring av svenneprøven. ✓
5. Rekvirert annet nødvendig verneutstyr som er nødvendig for gjennomføring av svenneprøven ✓
6. Benyttet oppslagsverk, lover, regler og forskrifter. ✓

GJENNOMFØRINGSDELEN. Her skal du legge vekt på:

1. Håndverksmessig utførelse. ✓
2. Nøyaktighet ✓
3. Bruk og behandling av materialer. ✓



Eksempel fra industrimekanikerfaget, Troms

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

I denne oppgaven vil det bli lagt vekt på følgende momenter.

Nøyaktighet, håndverksmessig utførelse, behandling av verktøy, maskiner og utstyr.

Forståelse for det utførte arbeidet og evnen til å foreslå løsninger.

Utførelse av arbeidet med tanke på egen og andres sikkerhet

Utførelse av arbeidet med tanke på miljøet

Planlegging av arbeidet

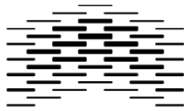
Orden og ryddighet

Informasjons innhenting og evnen til å bruke oppslagsverk

Selvstendighet

Evnen til å vurdere eget arbeid.

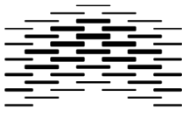
HMS



Eksempel fra akvakultur, Troms

- * Fagprøvekandidaten skal kjenne til, og kunne gjøre rede for de lover og forskrifter som gjelder for næringen ved avlegging av fagprøve.
- * Det vil bli lagt vekt på hygiene, renhold, orden, arbeidsmiljø og sikkerhet under hele fagprøven.
- * Der oppgaver ikke kan utføres tilfredsstillende, vurdert ut fra lover og regler, må kandidaten gjøre sensor/fagprøvenemnda oppmerksom på dette.

Ved vurdering vil fagprøvekandidatens kunnskaper, ferdigheter og holdninger bli vurdert mot både de fagspesifikke målene og de felles målene i læreplanen. I innkallingen var også vedlagt Bedømmelsesgrunnlag fagprøver – Akvakulturfaget.

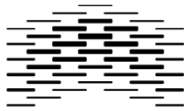


Tilstrekkelig grunnlag for å vurdere kandidatens arbeid

- Prøvenemnda må sikre seg innsyn i alle deler av prøven.
- Observasjon står sentralt, men må suppleres med bilder, video, logger og faglige samtaler.
- Prøvenemndas ansvar for vurdering kan ikke delegeres til andre (eksempelvis tilsyn i bedriften).



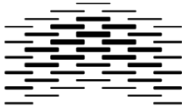
Foto: EBL



Vurderingsgrunnlaget

- Reelle arbeidsoppdrag
 - Produkt
 - Observasjon - prosess
 - Dokumentasjon
- Kvalitet på fagarbeidet
 - Standarder/normer i bedriften
 - Læreplanen
 - PNs kriterier
- Samtale med kandidaten
- Vurdering med vektning av kriterier





HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Karaktersetting



Vurdering skal graderes på tre nivåer

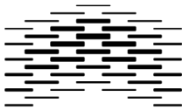
Bestått meget godt

Bestått

Ikke bestått

Bruk malen og eksemplene til å utarbeide beskrivelser av hva som kreves for å få de ulike karakterene.

Foto: Håge Nore



Spørsmål til faglig avklaring

- Still spørsmål som inviterer til utdypende forklaringer eller begrunnelser.
- Still spørsmål til alle faser i arbeidet: planlegging, gjennomføring, vurdering og dokumentasjon.
- Bruk åpne spørsmål.

